ADOBE CAPTIVATE – THE TOOL FOR THE INTERACTIVE E-LEARNING MATERIAL CREATION

Iveta ŽOUŽELKOVÁ – Zdenka PROKOPOVÁ

ADOBE CAPTIVATE – NÁSTROJ PRO TVORBU INTERAKTIVNÍCH E-LEARNINGOVÝCH MATERIÁLŮ

(Adobe Captivate 4)

1 Úvod

Moderní formy výuky si žádají maximální využití interaktivních multimediálních studijních materiálů. V lednu roku 2009 představila společnost Adobe Systems nový softwarový nástroj pro tvorbu e-learningového obsahu - CAPTIVE 4. Jedná se o nástupce programů Macromedia Captivate a RoboDemo, který snoubí bohatou funkčností s přehledným a příjemným uživatelským rozhraním.

2 Vlastnosti Adobe Captivate

Adobe Captivate umožní i méně zkušeným uživatelům vytvořit velmi poutavý multimediální obsah. Bez znalosti programování nebo multimédií snadno docílíte velmi profesionálního výstupu, ať už se jedná o softwarové simulace, testy znalostí studentů, firemní prezentace, nebo jiné grafické výstupy vzniklé jejich kombinováním.

Aplikace pracuje na principu vytváření slajdů (snímků) podobně, jako známe z programu Microsoft PowerPoint (programy mohou mezi sebou dokonce sdílet obsah). Jejich vzájemné propojení určuje tzv. scénář, který umožňuje snímky větvit, spojovat do skupin, nebo přeskokovat, a tak docílit i velmi komplikované vnitřní struktury.

Každý slajd pak v rámci editačního módu upravujeme a „oživujeme“ tlačítky, obrázky, popiskami, audio záznamy (hudba, komentář), dalšími videosekvencemi a animacemi. Právě záznam mluveného slova umožní lepší pochopení zmiňované problematiky a zpřístupní obsah i handicapovaným studentům. Audio lze nahrávat i editovat přímo v programu, takže není potřeba instalovat další softwarový nástroj pro záznam zvuku.

V rámci každého snímku je také časová osa (Time Line), na které jsou umístěny veškeré

prvky a aplikované vizuální a zvukové efekty. Integrovaný player umožňuje přehrávání celého projektu nebo jen jeho částí už během editace, což usnadňuje tvorbu celkového konceptu.

Výstupní video využívá Flash technologie, a to ve dvou formátech: Flash Video (FLV) a ShockWave (SWF). Jeho přehrávání tedy vyžaduje instalaci Adobe Flash Playeru. Dále se nabízí i export do Audio Video Interleave (AVI) nebo do dokumentu MS Word.

Adobe Captivate je navíc plně kompatibilní se systémy pro řízení výuky, protože generovaný obsah odpovídá standardům SCORM 2004 a SCORM 1.2, stejně jako AICC, včetně nové specifikace PENS (Package Exchange Notification System).

3 Aplikační možnosti

Při spuštění programu se nabízí několik variant projektu podle jeho budoucího účelu. V následujících odstavcích se zaměříme na nejčastější z nich - softwarovou simulaci a testovací rozhraní.

Softwarová simulace patří mezi velmi žádané studijní pomůcky. Aplikace nabízí hned několik způsobů, jak ji realizovat. Kromě klasického demonstračního videa, můžeme vytvářet i tutoriály a motivovat studenty aby zobrazený postup zopakovali.

Při záznamu předváděné aplikace Adobe Captivate provádí snímkování obrazovky (tzv. PrintScreen), pokaždé kdy dojde ke změně vizuálního výstupu. Pokud tedy např. rozbalíme položku v menu, bude vytvořen nový snímek a vložen jako pozadí do slajdů v Adobe Captivate.

Rozměr videa je buď přizpůsoben snímanému oknu, nebo může být definován uživatelem a okno zaznamenávaného programu se poté přenastaví na zvolenou velikost. Program umožňuje i snímání celé obrazovky a přepínání mezi okny.

Pohyby myši jsou zaznamenány vektorově, tzn. pouze pomocí souřadnic výchozího

a konečného bodu. Dráha kurzoru je poté generována automaticky. Podobným způsobem probíhá ukládání textu. Výhodou tohoto postupu je možnost dodatečné úpravy pohybu kurzoru, nastavení rychlosti, tvaru pointeru a trajektorie. Každé kliknutí a stisk klávesy je doprovázen zvukovým znamením popř. popiskou, což zlepšuje orientaci studentů v předváděné problematice. Výsledné video je velmi datově úsporné a jeho publikace na internetu se přímo nabízí.

Interaktivní testy mohou sloužit k ověření získaných vědomostí. Pomocí průvodce snadno vložíme otázku. Program nabízí široký výběr typů (Multiple Choice, True/False, Fill-in-the-blank, Matching a další) a také řadu dalších nastavení jako např. časové omezení pro jednotlivé otázky, chování programu po správném/nesprávném zodpovězení, náhodné generování otázek, celkové vyhodnocení testu atd.

Pro začínající uživatele je připraveno několik základních předloh projektů, které jim pomohou vytvořit požadovaný výstup téměř na první pokus. Pro seznámení s možnostmi programu Adobe Captivate slouží tutoriály, které lze vnímat současně jako návody a ukázky toho, co program nabízí.

5 Technické požadavky

Adobe Captivate je vytvořen pro operační systémy společnosti Microsoft Windows XP (min. Service Pack 2) a Vista (Service Pack 1 - 32bitová edice).

Hardwarové požadavky udávané firmou Adobe specifikují PC sestavu, která by měla zajistit bezproblémový chod aplikace. Doporučenými procesory jsou Intel Pentium 4, Intel Centrino, Intel Xeon nebo Intel Core™ Duo (nebo kompatibilní). Výrobce navrhuje alespoň 512MB operační paměti a nejméně 1,5GB místa na disku. Dále doporučuje nastavit rozlišení obrazovky výše než 800x600. Počítač by také měl obsahovat DVD-ROM mechaniku.

6 Závěr

Mezi největší přednosti programu Adobe Captivate patří jednoduché a intuitivní ovládání, které zpřístupní i méně zkušeným uživatelům tvorbu velmi poutavého multimediálního obsahu. Snímání obrazovky netvoří pouze holé video, ale umožňuje i následnou editaci, jejíž nástroje jsou skutečně bohaté. Jednoduchá tvorba testů, prezentací a programových simulací dělá z Adobe Captivate silný e-learningový nástroj.

Jeho využití lze vidět nejen ve školství, ale i ve firmách zabývajících se vývojem softwaru a následným školením svých zákazníků.

Negativ není mnoho. Za zmínku snad stojí jen absence české lokalizace. Využití Flash technologie je moderní a v dnešní době běžné, ale přesto je uživatel nucen instalovat další podpůrný software – Adobe Flash Player. Pokud ale překonáte tuto drobnou komplikaci, získáte nástroj, který svou funkcí jistě uspokojí i náročnější uživatele.

7 Literatura

- [1] Adobe Systems Incorporated. *Adobe Captivate 4* [online]. c2009 [cit. 2009-12-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.adobe.com/cz/products/captivate/>>.
- [2] Software Amos : Adobe Captivate 4 [online]. c2008 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.techsoft.cz/produkty/adobe/captivate/overview.html>>.
- [3] BAŇAROVÁ, Jitka. Adobe Captivate jako multimediální nástroj a jeho využívání na Ekonomické fakultě, VŠB-TU Ostrava [online]. 2008 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <http://handicap.vsb.cz/wiki/images/a/a7/Jitka_Banarova_SMM.pdf>.
- [4] Wikipedia : Adobe Captivate [online]. 2009 [cit. 2010-01-10]. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Adobe_Captivate>.
- [5] BRICHTA, Ondřej. Recenze Macromedia Captivate - pomocník při výuce počítačových programů. Živě : Computer [online]. 2005 [cit. 2010-01-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.zive.cz/Clanky/Recenze-Macromedia-Captivate--pomocnik-pri-vyuce-pocitacovych-programu/sc-3-a-124410/default.aspx>>.
- [6] ARAH, Tom. Adobe Captivate 4. PCPRO [online]. 2009 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.pcpro.co.uk/reviews/software/248213/adobe-captivate-4>>.

Ing. Iveta Žouželková
doc. Ing. Zdenka Prokopová, CSc.
Ústav aplikované informatiky
Fakulta aplikované informatiky
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Nad Stráněmi 4511,
760 05 Zlín,
Česká republika
telefon: +420 57-603-5196
E-mail: zouzelkova@fai.utb.cz,
prokopova@fai.utb.cz
Www pracoviště: www.fai.utb.cz